

ANGOLAISTEN KAIVAUSRETKI JOUTSENON KUURMANPOHJAN SAARENOJAAN 2009

Saarenojan vuoden 2008 kaivausten mielenkiintoiset piiesinelöydöt ja sijainti varhaisten Suomeen muuttajien tuloreitillä innoitti joukkoa pääkaupunkiseudun angolaisia osallistumaan vuoden 2009 kaivauksiin. Päätökseemme vaikutti myös monivuotinen yhteistyö kaivauksen johtoryhmään kuuluneen Tarton yliopiston professorin Aivar Kriiskan kanssa. Muut johtoryhmän jäsenet olivat Timo Jussila ja Tapani Rostedt.

Kaivauksen kohteena oli jääkauden jälkeen syntyneen Ancylyl-järven vuonomaisen lahden rantaterassilla sijainnut mesoliittinen asuinpaikka. Seudulle nimen antanut **kuurma** merkitseekin jyrkkäseinäistä ja ahdasta rotkolaaksoa. Vuoden 2008 näytteiden perusteella asuinpaikka ajoittuu vuoteen 8700 eaa. Inventoinneissa lähikylistä on löydetty useita kivikautisia asuinpaikkoja.

Uusi kaivausalue laajensi edellisen vuoden 8 m²:n aluetta n. 30 m²:in. Aloitimme työt heti ensimmäisten Jatulin kaivajien mukana tiistaina 18.8. ja jatkoimme perjantaihin 21.8. Löytöjen määrä lisääntyikin päivä päivältä edettyämme syvempiin kerroksiin. Käytetty kaivaustekniikka poikkesi melkoisesti angolaisten aiemmin tuntemista. Kaivaus toteutettiin tasossa 5 cm:n kerroksina, mutta perinteistä neliöruudutusta ei käytetty. Tämä oli mahdollista, koska kaikki löydöt poimittiin n. +/- 5 cm tarkkuudella ja paikat mitattiin takymetrillä. ”Rajojen” menettäminen tuntui niihin tottuneelta aluksi hankalalta, mutta tilanteeseen tottui vähitellen.

Kaivajalla oli alustanaan säkki, jonka päällä hän seuloi pienellä käsiseulalla pelkällä kaapaisemansa 10 cm x 10 cm maapalasan. Ei siis yritettykään ensin varovasti kaivamalla havaita löytöjä ja vasta varmistuksena seuloa. Osoitetusta lähtökohdasta kaivaja eteni takaperin kaivamatonta aluetta säkin rajaamalla kaistallaan. Löydöt ryhmiteltiin piihin, kvartsiin, muihin kivilajeihin ja luuhun; kuhunkin ryhmään kuuluvat sijoitettiin omaan minigrip-pussiinsa. Löytöpussi kiinnitettiin paikalleen maahan naulalla.

Sää oli pääosin suosiollinen kaivauksella, vain tiistai-iltana jouduimme sateen takia keskeyttämään työt tuntia suunniteltua aiemmin. Aurinkoisessa säässä erilaiset perhoset ja koppakuoriaiset viihtyivät hyvin paikalla. Villisikoja oli etukäteistietojen mukaan nähty seudulla. Yllätys olikin muutaman kaivaukselta kotiin palaavan jatulilaisen tekemä karuhavainto n. 5 km päässä kaivaukselta. Arvelimme kuitenkin kaivauksen melun riittävän pitämään karhun loitolla.

Tuloksista ei tätä kirjoitettaessa ollut vielä tarkkaa tietoa. Löytöaineisto oli hyvin samantyyppistä kuin edellisenäkin vuonna; pii- ja kvartsilöytöjä oli nyt kuitenkin tasavertaisesti. Työ jäi kesken ja ensi vuonna on luvassa jatkoa. Yhteistyö jatulilaisten kanssa sujui hyvin, järjestelyistä ja ohjeista ansaitsee erityiset kiitokset Jatulin sihteeri Säte Rantanen. Ensi vuoden elokuussa suuntaamme jälleen Kuurmanpohjaan!

Pekka Rantanen